

Sygn. akt III KK 699/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Piotr Mirek

SSN Andrzej Siuchniński

w sprawie **D. B.**

skazanego z art. 178 a § 4 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 8 stycznia 2019 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w L.

z dnia 16 marca 2017 r., sygn. akt II K [...]

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Rejonowemu w L.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w L. wyrokiem z dnia 16 marca 2017 r., sygn. akt II K [...], uznał D. B. za winnego tego, że „w dniu 11 listopada 2016 r. w m - ści S. gm. S. woj. [...] po drodze publicznej w ruchu lądowym kierował samochodem A. nr rej. [...] będąc w stanie nietrzeźwości nie mniej niż 0,5 promila we krwi z tym ustaleniem, że czynu tego dopuścił się będąc uprzednio karany za kierowanie w stanie

nietrzeźwości wyrokiem Sądu Rejonowego w L. sygn. akt II K [...] z dnia 29.05.2014 r.”, tj. popełnienia występku określonego w art. 178 a § 4 k.k. i za skazał go na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności. Nadto, orzeczono wobec oskarżonego: na podstawie art. 42 § 3 k.k. środek karny w postaci dożywotniego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych oraz na podstawie art. 43 a § 2 k.k. świadczenie pieniężne w kwocie 10.000 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

Wyrok ten nie został zaskarżony i uprawomocnił się w dniu 24 marca 2017 r.

Orzeczenie powyższe zaskarżył w całości wniesioną na korzyść skazanego D. B. kasacją Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny. Zarzucił w niej „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 178 a § 4 k.k. i art. 76 § 1 k.k., poprzez uznanie, że D. B. był wcześniej skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości prawomocnym z dniem 6 czerwca 2014 r. wyrokiem Sądu Rejonowego w L. z dnia 29 maja 2014 r., sygn. akt II K [...], pomimo iż przywołany wyżej wyrok w dacie orzekania przez Sąd *meriti* uległ już zatarciu z mocy prawa, co nastąpiło w dniu 6 grudnia 2016 r., co z kolei implikowało konieczność skazania wymienionego za czyn z art. 178 a § 1 k.k.”, wnosząc w konkluzji o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w L..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego, tak w zakresie podniesionego zarzutu, jak i wniosku końcowego, jest oczywiście zasadna, co implikowało jej uwzględnieniem w całości na posiedzeniu w oparciu o przepis art. 535 § 5 k.p.k.

Brzmienie przepisu art. 178 a § 4 k.k. nie pozostawia wątpliwości, że jeżeli sprawca czynu z art. 178 a § 1 k.k. był wcześniej prawomocnie skazany za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości podlega surowszej, niż przewidziana w art. 178 a § 1 k.k. odpowiedzialności. Dokonując analizy czynu stypizowanego w art. 178 a § 4 k.k. w orzecznictwie Sądu Najwyższego wypracowany został jednolity pogląd, że przesłanką owej surowszej kwalifikacji czynu jest stwierdzenie, że prawomocne skazanie sprawcy za opisane

przestępstwo nie uległo zatarciu w dacie wyrokowania (zob. postanowienie z dnia 21 sierpnia 2012 r., IV KK 59/12, OSNKW 2013, z. 1, poz. 3 oraz wyroki: z dnia 4 grudnia 2014 r., III KK 381/14, LEX nr 1621350, z dnia 1 kwietnia 2016 r., III KK 427/15, LEX nr 2015138, z dnia 29 czerwca 2017 r., IV KK 3221/17, LEX nr 2312033 i z dnia 20 lutego 2018 r., V KK 517/17, LEX nr 2455748). Tak więc, przeszkodą do przyjęcia wobec sprawcy, któremu zarzucono prowadzenie w stanie nietrzeźwości pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym surowszej odpowiedzialności karnej z art. 178 a § 4 k.k., jest fakt zatarcia z mocy prawa wcześniejszego skazania za przestępstwo określone w art. 178 a § 1 k.k. lub wymienione w art. 178 a § 4 k.k., zaistniały w dacie wyrokowania co do popełnienia czynu określonego w art. 178 a § 1 k.k., również wtedy, gdy do popełnienia tego czynu doszło przed upływem okresu niezbędnego do zatarcia wcześniejszego skazania (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2018 r., III KK 36/18, LEX nr 2473767).

W tym stanie rzeczy koniecznym warunkiem oceny odpowiedzialności sprawcy na podstawie art. 178 a § 4 k.k. jest dokonanie poprawnej analizy uprzedniej jego karalności w zakresie typów wskazanych w tym przepisie. W niniejszej sprawie, co słusznie wytknięte zostało w kasacji, Sąd Rejonowy w L. zadaniu temu nie sprostał, a skutkowało to rażącym naruszeniem prawa materialnego przez jego wadliwe zastosowanie wobec D.B.

Zasadnie wskazuje przy tym skarżący, że sąd *meriti* dysponował wszelkimi danymi dotyczącymi uprzedniego skazania D. B. za przestępstwo z art. 178 a § 1 k.k. ponieważ, jak wynika z protokołu rozprawy z dnia 16 marca 2017 r. w sprawie o sygn. II K [...], przeprowadzono wówczas m.in. dowód z akt sprawy tego Sądu o sygn. akt II K [...] (k. 53 *verte*). Z akt tych wynika natomiast, że D. B. wyrokiem Sądu Rejonowego w L. z dnia 29 maja 2014 r. skazany został za przestępstwo z art. 178 a § 1 k.k., popełnione w dniu 4 kwietnia 2014 r., na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono na okres próby 2 lat, orzekając jednocześnie środki karne w postaci: zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych kat. „B” na okres 2 lat z zaliczeniem okresu rzeczywistego zatrzymania prawa jazdy od dnia 4 kwietnia 2014 r. oraz świadczenia pieniężnego w kwocie 300 zł na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy

Postpenitencjarnej. Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 6 czerwca 2014 r. (k. 53 akt II K [...]). Ponieważ ani w okresie próby, ani też kolejnych 6 miesięcy od zakończenia tego okresu, nie zarządzono wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności, a jednocześnie wykonane zostały wcześniej środki karne (zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych z dniem 4 kwietnia 2016 r. – Karta karna na k. 21 akt II K [...]) oraz świadczenie pieniężne z dniem 7 października 2014 r. – k. 74 akt II K [...]), stosownie do treści art. 76 § 1 k.k. w zw. z art. 76 § 4 k.k. skazanie powyższe uległo zatarcia z mocy prawa z dniem 6 grudnia 2016 r. Nie wchodziło przy tym w grę zastosowanie art. 108 k.k. ponieważ jak wynika z powołanej wyżej karty karnej D. B. wyrok Sądu Rejonowego w L. z dnia 29 maja 2014 r., sygn. II K [...], był jego jedynym skazaniem. Zbędne były w związku z tym te wszystkie zawarte w uzasadnieniu kasacji wywody dotyczące nowelizacji art. 76 k.k., który zresztą zarówno w dacie czynu, jak i w dacie wyrokowania w tej sprawie, obowiązywał od dnia 15 kwietnia 2016 r. w tym samym brzmieniu nadanym ustawą z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2016, poz. 437) – art. 7 pkt 9 ustawy nowelizacyjnej. Trafna w tym kontekście jest jedynie ta uwaga, że przepis art. 108 k.k. nie mógł mieć *in concreto* zastosowania i z tego względu, że ponowne popełnienie przestępstwa – przed upływem okresu wymaganego do zatarcia skazanie – wymaga stwierdzenia powyższego prawomocnym wyrokiem, ten natomiast co do czynu z dnia 11 listopada 2016 r. objętego *nota bene* niniejszą kasacją, uprawomocnił się w dniu 24 marca 2017 r., a więc już po dniu 6 grudnia 2016 r., kiedy to nastąpiło zatarcie skazania w sprawie Sądu Rejonowego w L. z dnia 29 maja 2014 r., sygn. akt II K [...] i nie mógł w związku z tym mieć znaczenie dla samego faktu wcześniejszego zatarcia skazania.

Reasumując, oczywistym jest – przy uwzględnieniu powołanych wyżej zaszczości – że przypisanie D. B. przestępstwa z art. 178 a § 4 k.k. stanowiło rażące naruszenie zarówno tego przepisu, jak i przepisu art. 76 § 1 k.k. ponieważ nie uwzględniało wcześniejszego, przed datą wyrokowania, zatarcia skazania za czyn z art. 178 a § 1 k.k.

Poza sporem należy pozostawić stwierdzenie, że opisane uchybienie miało istotny, niekorzystny dla skazanego, wpływ na treść zaskarżonego kasacją wyroku

w związku ze skazaniem go za typ kwalifikowany, skutkujący surowszą odpowiedzialnością karną.

Powyższe względy implikowały uchylenie poddanego kontroli kasacyjnej orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji w celu wyeliminowania stwierdzonego uchybienia w powtórny postępowaniu.